КЛАСИ НЕОРГАНІЧНИХ СПОЛУК
ОКСИДИ ТА ЇХ ГІДРАТИ

1. *Класифікація неорганічних речовин*

Усі речовини поділяються на прості і складні.

Більшість неорганічних речовин можна поділити на групи (класи). Найважливішими класами неорганічних речовин є оксиди, основи, кислоти і солі.

2. *Оксиди*

Оксидами називають сполуки елементів з киснем, у яких кисень виявляє ступінь окиснення -2.

Наприклад

$Na_2^{+1}O^{-2}$ $S^{+4}O_2^{-2}$ $Al_2^{+3}O_3^{-2}$

Графічні формули оксидів складають так, щоб кожний символ кисню двома валентними рисками сполучався із символом іншого елемента.

$S^{+6}O_3^{-2}$ $B_2^{+3}O_3^{-2}$

Оксиди одержують переважно окисненням простих або складних речовин киснем

$$C + O_2 = CO_2; CH_4 + 2O_2 = CO_2 + 2H_2O$$

а також розкладом нестійких основ, кисневмісних кислот і їх солей

$$Cu(OH)_2 \overset{t}{=} CuO + H_2O; H_2SO_3 \overset{t}{=} SO_2 \uparrow + H_2O$$

$$CaCO_3 \overset{t}{=} CaO + CO_2 \uparrow; Ca(HCO_3)_2 \overset{t}{=} CaCO_3 + CO_2 \uparrow + H_2O$$

Всі оксиди поділяються на несолетвірні і солетвірні. Несолетвірних оксидів небагато. Це деякі оксиди неметалів в ступенях окиснення +1; +2:

$$C^{+2}O^{-2}, Si^{+2}O^{-2}, N_2^{+1}O^{-2}, N^{+2}O^{-2}.$$

Солетвірні оксиди поділяються на основні, кислотні та амфотерні.

оксиди металів в нижчих ступенях окиснення (+1,+2, рідше +3) мають переважно основні властивості

$$Na_2^{+1}O^{-2}, Ca^{+2}O^{-2}, La_2^{+3}O_3^{-2}$$

оксиди неметалів (виняток – несолетвірні CO,NO,N_2O,SiO), а також оксиди металів в ступенях окиснення +5 і вище виявляють кислотний характер

$$S^{+4}O_2^{-2}, Cl_2^{+1}O^{-2}, N_2^{+5}O_5^{-2}, Cr^{+6}O_3^{-2}, Mn_2^{+7}O_7^{-2}$$

оксиди металів в ступенях окиснення +3,+4, рідше +2

переважно амфотерні

$$Zn^{+2}O^{-2}, Al_2^{+3}O_3^{-2}, Cr_2^{+3}O_3^{-2}, Ti^{+4}O_2^{-2}, Sn^{+4}O_2^{-2}$$

3. Кислоти

Кислотами називають водневмісні сполуки, які здатні заміща-ти водень на метал з утворенням солі.

Залежно від кількості атомів водню, здатних заміщатися на метал, кислоти поділяються на одно-, двохосновні і т.д.

Кислоти бувають безкисневі і кисневмісні.

У графічних формулах кислот кількість валентних рисок, якими даний елемент сполучається з іншими, повинно дорівнювати його ступеню окиснення, причому в кисневмісних кислотах символ водню сполучають із символом елемента через кисень, наприклад:

Безкисневі кислоти переважно одержують взаємодією водню з неметалом і наступним розчиненням продукту взаємодії у воді:

$$H_2 + Cl_2 = 2HCl$$

Кисневмісні в результаті взаємодії відповідних кислотних оксидів з водою:

$$SO_3 + H_2O = H_2SO_4$$

Леткі кислоти добувають витісненням їх з відповідної солі менш леткою кислотою:

$$2KNO_3 + H_2SO_4 \overset{t}{=} 2HNO_3 \uparrow + K_2SO_4$$

$$2NaCl + H_2SO_4 \overset{t}{=} 2HCl \uparrow + Na_2SO_4$$

4. Основи

Основами називають гідрати основних оксидів. Основи складаються з металу і гідроксильних груп –ОН, число яких дорівнює валентності (ступеню окиснення) металу.

Кількість гідроксильних груп в молекулі основи визначає її кислотність.

Основи поділяють також за розчинністю їх у воді на розчинні і нерозчинні.

Емпіричні і графічні формули основ легко вивести, якщо відомий ступінь окиснення металу, наприклад:

гідроксид нікелю (III) $Ni(OH)_3$

Розчинні основи (луги) можна одержувати взаємодією лужного або лужноземельного металів або їх оксидів з водою:

$$2\,Na + 2\,H_2O = 2\,NaOH + H_2\uparrow$$
$$CaO + H_2O = Ca(OH)_2$$

Нерозчинні основи одержують взаємодією солей відповідних металів з лугом:

$$MnCl_2 + 2\,NaOH = Mn(OH)_2\downarrow + 2\,NaCl$$

5. Амфотерні гідроксиди

Амфотерні гідроксиди мають і основні і кислотні властивості, тому вони можуть реагувати з утворенням солей як з кислотними оксидами і кислотами, так і з основними оксидами та основами.

$$Zn(OH)_2 + SO_3 = ZnSO_4 + H_2O$$

$$Zn(OH)_2 + 2\,HNO_3 = Zn(NO_3)_2 + 2\,H_2O$$

При складанні рівнянь взаємодії амфотерних гідроксидів з основами і основними оксидами доцільно подавати їх у кислотній формі:

$$Zn(OH)_2 + CaO = CaZnO_2 + H_2O$$

$$[H_2ZnO_2]$$

$$Al(OH)_3 + 3\,NaOH = Na_3AlO_3 + 3\,H_2O$$

$$[H_3AlO_3]$$

орто-форма